

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Γ Ε Ν Ι Κ Ο Σ Ο Ι Κ Ο Δ Ο Μ Ι Κ Ο Σ Κ Α Ν Ο Ν Ι Σ Μ Ο Σ

Εισαγωγή.....	9
Θέματα που χρήζουν ρύθμισης από το ΥΠΕΧΩΔΕ.....	14
Συνομογραφίες.....	20

Άρθρο 1

Σκοπός..... 43

Το κείμενο του άρθρου	44
-----------------------------	----

Σχόλια για το άρθρο 1.....	44
----------------------------	----

Εισαγωγικές οδηγίες για το σκοπό του ΓΟΚ/85	46
---	----

• Εγκ.55/00	46
-------------------	----

• Εγκ.12/86	47
-------------------	----

Πολεοδομικός σχεδιασμός οδηγίες της Εγκ.73089/7897/17.11.87	47
---	----

1. Ογκοπλαστική διαμόρφωση κτιρίου	49
--	----

1.1. Συντελεστής Δόμησης	49
--------------------------------	----

1.2. Κάλυψη	49
-------------------	----

1.3. Θέση κτιρίου	50
-------------------------	----

1.4. Ύψος κτιρίων	52
-------------------------	----

1.5. Χαμηλά κτίρια	53
--------------------------	----

2. Μορφολογικοί περιορισμοί κτιρίου	53
---	----

2.1. Προστασία πολιτιστικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς	53
--	----

2.2. Στοές	53
------------------	----

2.3. Κατασκευές πάνω από το κτίριο	54
--	----

2.4. Επιγραφές και Διαφημίσεις	54
--------------------------------------	----

2.5. Μορφολογικοί περιορισμοί	54
-------------------------------------	----

3. Μέτρα για ανάπλαση οικοδομικών τετραγώνων	55
--	----

3.1. Ενοποίηση ακάλυπτων χώρων και ανάπλαση ΟΤ.....	55
---	----

4. Λοιπές διατάξεις	56
---------------------------	----

4.1. Χρήση κτιρίου	56
--------------------------	----

4.2. Αρτιότητα οικοπέδων	56
--------------------------------	----

4.3. Ειδικά κτίρια	56
--------------------------	----

Άρθρο 2

Ορισμοί.....	57
Το κείμενο του άρθρου	58
Σχόλια, θεματική κατηγοριοποίηση των Ορισμών	63
Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο.....	63
Παρ.1. Εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο οικισμού, ή σχέδιο πόλης ή πολεοδομικό σχέδιο ή πολεοδομική μελέτη	63
Παρ.2. Κοινόχρηστοι χώροι	66
Παρ.3. Κοινωφελείς χώροι του ρυμοτομικού σχεδίου, για την ανέγερση κατασκευών κοινής ωφέλειας	68
Παρ.4. Δρόμοι	70
Παρ.5. Πεζόδρομοι	73
Παρ.6. Πλάτος δρόμου	73
Παρ.7. Οικοδομικό τετράγωνο (ΟΤ)	74
Παρ.8. Όρια οικοδομικού τετραγώνου	74
Παρ.9. Ρυμοτομική γραμμή	74
Παρ.10. Οικοδομική γραμμή ή γραμμή δόμησης	74
Παρ.11. Προκήπιο ή πρασιά.....	75
Παρ.12. Γήπεδο και Παρ.13. Οικόπεδο	76
• Η αστική παράμετρος της ιδιοκτησίας	76
• Τρόποι δημιουργίας οικοπέδων και γηπέδων	77
• Επιπλέον τρόποι δημιουργίας που συναντώνται στην πράξη	79
• Αρτιότητα εντός σχεδίου	80
• Αρτιότητα εκτός σχεδίου	80
• Αρτιότητα εντός της ζώνης.....	82
• Αρτιότητα οικοπέδων εντός οικισμών	82
– κάτω των 2.000 κατοίκων	82
– προ του 23	83
– παραδοσιακού οικισμού.....	83
• Κληροτεμάχια	83
• Κατάτμηση - Μεταβίβαση.....	84
• Χρόνος δημιουργίας οικοπέδου.....	85
• Απόδειξη του χρόνου δημιουργίας.....	86
• Αρτιότητα πρόσωπο	87

Παρ.14. Όρια οικοπέδου ή γηπέδου	88
Παρ.15. Πρόσωπο οικοπέδου ή γηπέδου	88
Παρ.16. Οριστική στάθμη του εδάφους	89
Παρ.17. Κτίριο	90
Παρ.18. Κατασκευή	91
Παρ.19. Εγκατάσταση	91
Παρ.20. Φέρουσα κατασκευή κτιρίου	92
Παρ.21. Ειδικά κτίρια	92
Παρ.22. Κοινής χρήσης χώροι του κτιρίου	94
Παρ.23. Όροφοι	94
Παρ.24. Υπόγειο	95
Παρ.25. Κάλυψη	95
Παρ.26. Ποσοστό κάλυψης	95
Παρ.27. Συντελεστής δόμησης (ΣΔ)	95
Παρ.28. Συντελεστής κατ' όγκο εκμετάλλευσης (ΣΟ)	95
Παρ.29. Υποχρεωτικός ακάλυπτος χώρος του οικοπέδου	95
Παρ.30. Ύψος κτιρίου	96
Παρ.31. Μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος κτιρίου ή μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος περιοχής ...	96
Παρ.32. Ημιπαίθριος χώρος	96
Παρ.33. Υπαίθριος χώρος του κτιρίου	98
Παρ.34. Αίθριο	98
Παρ.35. Όψεις του κτιρίου	98
Παρ.36. Κύρια όψη ή πρόσοψη	98
Παρ.37. Αρχιτεκτονικές προεξοχές και αρχιτεκτονικά στοιχεία	98
Παρ.38. Εξώστης	98
Παρ.39. Προστέγασμα	99
Παρ.40. Περίφραγμα	100
Παρ.41. Βόθρος	100
Παρ.42. Παρόδια στοά	100
Παρ.43. Εσωτερική στοά	100
Παρ.44. α) Παθητικά ηλιακά συστήματα θέρμανσης ή δροσισμού	101
Παρ.44. β) Ενεργητικά ηλιακά συστήματα θέρμανσης ή δροσισμού	101
Παρ.45. Βιοκλιματικά κτίρια	101
Παρ.46. Ακίνητα ή στοιχεία αρχιτεκτονικής ή φυσικής κληρονομιάς	103
Παρ.47. Στέγη	103
Νομολογία	106

Άρθρο 3

Πολεοδομικός και αρχιτεκτονικός έλεγχος 109

Το κείμενο του άρθρου	110
Επισημάνσεις και σχόλια	112
Αρμοδιότητες ΕΠΑΕ και ΥΠΠΟ σε θέματα Διατηρητέων κτιρίων	112
• Α. Υπουργείου Πολιτισμού	112
• Β. Επιτροπή Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (ΕΠΑΕ)	114
Αιτιολογική έκθεση	115
• Στοιχεία που συνθέτουν την Αιτιολογική Έκθεση	115
Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο	116
Παρ.1. Έλεγχος από τις ΕΠΑΕ και Αιτιολογική έκθεση	116
Παρ.2. Έλεγχος λειτουργικότητας ειδικών κτιρίων	122
Παρ.3. Σύσταση ΑΠΑΣ	124
Παρ.4. Σύσταση ΕΠΑΕ	125
Παρ.5. Στελέχωση των ΕΠΑΕ	126
Νομολογία	127

Άρθρο 4

Προστασία αρχιτεκτονικής και φυσικής κληρονομιάς 129

Το κείμενο του άρθρου	130
Επισημάνσεις και σχόλια	132
Αρμοδιότητες Υπουργείου Πολιτισμού	132
Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο	132
Παρ.1. Χαρακτηρισμός οικισμών ή συνόλων ή τοπιών ιδιαιτέρου φυσικού κάλους	136
Παρ.2. Διαδικασίες Χαρακτηρισμού διατηρητέων κτιρίων	137
Παρ.3. Κατηγορίες διατηρητέων, Καθορισμός ειδικών όρων προστασίας	138
Παρ.4. Διαδικασίες κήρυξης, κτίρια που είναι όμορα διατηρητέων	139
Παρ.5. Ανακατασκευή διατηρητέων, υποχρεώσεις ιδιοκτητών για τη συντήρησή τους	140
Παρ.6. Αναστολή σε παραδοσιακούς οικισμούς ή σε μεμονωμένα ακίνητα	141
Παρ.7. Έλεγχος κατεδαφίσεων σε παραδοσιακούς οικισμούς, επισκευή ή προσθήκη σε διατηρητέα κτίρια	142
• Υποχρεώσεις ιδιοκτητών, Κυρώσεις σε περίπτωση καταστροφής διατηρητέων κτιρίων κ.λπ.	143

• Μνημεία.....	145
Νομολογία	146
Άρθρο 5	
Χρήση κτιρίων	149
Το κείμενο του άρθρου	150
Εξουσιοδοτικές διατάξεις και αποφάσεις	151
Επισημάνσεις και σχόλια.....	152
1. Χρήσεις Κτιρίων και Χρήσεις Γης	152
• Έννοια κτιρίου, εφαρμογή διατάξεων	152
• Διάκριση Χώρων κύριας και βοηθητικής χρήσης	153
• Ταξινόμηση χρήσεων κτιρίων – Αμιγείς χρήσεις	154
• Εγκρίσεις λειτουργικότητας	154
• Άτομα με Αναπηρία	155
• Ειδικές χρήσεις, παρεκκλίσεις	155
• Επιτρεπόμενες χρήσεις, προσδιορισμός	156
• Οικοδομική άδεια για αλλαγή χρήσης	157
• Εκτός σχεδίου μικτές χρήσεις	158
• Χρήση ακάλυπτων	158
2. Αλλαγή Χρήσης, Περιπτώσεις που Επιτρέπεται ή Όχι.....	159
• Δεν απαιτείται έκδοση οικοδομικής άδειας εφόσον συντρέχουν αθροιστικά όλες οι προϋποθέσεις	161
• Δεν απαιτείται άδεια, κατ’ εξαίρεση για ειδικές χρήσεις	161
• Εξαιρέσεις για αλλαγή χρήσεις κτιρίων που είχαν ανεγερθεί με παρέκκλιση όρων δόμησης	162
3. Μεταβατικές Διατάξεις για τις Χρήσεις Υφιστάμενων Κτιρίων	162
4. Κυρώσεις σε περίπτωση αυθαίρετης αλλαγής χρήσης	163
5. Δυνατότητα Νομιμοποίησης Αυθαίρετης Αλλαγής Χρήσης	168
6. Βεβαιώσεις Χώρων Κύριας Χρήσης	169
Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο	171
Παρ.1. Αλλαγή χρήσης, απαγόρευση	171
Παρ.2. Αυθαίρετη αλλαγή χρήσης, κυρώσεις	180
Παρ.3. Χρήση κτιρίων, Υπεύθυνη δήλωση	181
Νομολογία	182

Άρθρο 6

Αρτιότητα οικοπέδων 185

Το κείμενο του άρθρου	186
Επισημάνσεις και σχόλια για:	187
– τις προϋποθέσεις	187
– την αρτιότητα	188
– την οικοδομησιμότητα	189
– τακτοποίηση οικοπέδων, κατατμήσεις, ρυμοτομούμενα	189
– οικόπεδα μη άρτια, δυνατότητα οικοδόμησης	193
– τυφλά αποκλεισμένα οικόπεδα	195
– μεταβιβάσεις οικοπέδων	195
Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο	197
Παρ.1. Αρτιότητα οικοπέδων που εντάσσονται στο σχέδιο μετά το ΓΟΚ/85	197
Παρ.2.α. Αρτιότητα οικοπέδων που δημιουργήθηκαν πριν το ΓΟΚ/85	198
Παρ.2.β. Αρτιότητα ή παρέκκλιση οικοπέδων που δημιουργούνται μετά το ΓΟΚ/85	200
Παρ.3. Οικόπεδα που έχουν διαφορετικά ελάχιστα όρια αρτιότητας	202
Παρ.4. Οικοδομησιμότητα κατά την επιβολή στοών	203
– Βεβαιώσεις Αρτιότητας και οικοδομησιμότητας οικοπέδων και γηπέδων	203
Νομολογία	206

Άρθρο 7

Συντελεστής Δόμησης 209

Το κείμενο του άρθρου	210
Επισημάνσεις και σχόλια.....	213
• Χώροι κύριας, βοηθητικής χρήσης	213
• Συνοπτικά οι επιφάνειες που προσμετρούν στον ΣΔ	214
• Συνοπτικά οι επιφάνειες που δεν προσμετρούν στον ΣΔ	216
• Άλλες διατάξεις σχετικά με το ΣΔ	219
• Κτιριοδομικός κανονισμός Απόφ. 3046/304/89:	
– Άρθ.2 Χώροι κύριας, βοηθητικής χρήσης	220
– Άρθ.8. Επιτρεπόμενα ελεύθερα ύψη	220
Πραγματοποιούμενα ελεύθερα ύψη	221
Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο	222

Παρ.1 Α. Επιφάνειες που προσμετρούνται στο συντελεστή δόμησης	222
Παρ.1.Α.α. Στεγασμένοι και κλειστοί χώροι	222
Παρ.1.Α.β. Εξώστες και ημιυπαίθριοι με εμβαδόν πάνω από το επιτρεπόμενο ποσοστό	223
Παρ.1.Α.γ. Οι ακάλυπτες επιφάνειες (φωταγωγός ή αίθριο ή εσοχή στο σώμα του κτιρίου) με διάσταση μικρότερη από 1,20 μ.	224
Παρ.1.Β. Επιφάνειες που δεν προσμετρούνται στο συντελεστή δόμησης	225
Παρ.1.Β.α. Όροφος ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού	225
Παρ.1.Β.β. Ένας υπόγειος όροφος για βοηθητικές χρήσεις	225
Παρ.1.Β.γ. Κοινόχρηστη αίθουσα κοινωνικών εκδηλώσεων	229
Παρ.1.Β.δ. Κλίμακες κινδύνου	230
Παρ.1.Β.ε. Εξώστες, ημιυπαίθριοι, αρχιτεκτονικά στοιχεία, προστεγάσματα, σκίαστρα	230
Παρ.1.Β.στ. Παρόδιες στοές	231
Παρ.1.Β.ζ. Κατασκευές πάνω από το μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος κτιρίου	231
Παρ.1.Β.η. Χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων	234
Παρ.1.Β.θ. Η επιπλέον επιφάνεια των κύριων κλιμάκων	235
Παρ.1.Β.ι. Η πυλωτή	236
Παρ.1.Β.ια. Οι κατασκευές των ακαλύπτων που δεν μετρούν στο συντελεστή	238
Παρ.1.Β.ιβ. Ο ελεύθερος χώρος κάτω από κλειστούς ή ημιυπαίθριους χώρους	241
Παρ.1.Β.ιγ. Η επιφάνεια για την προσθήκη εξωτερικής θερμομόνωσης	241
Παρ.1.Β.ιδ. Η επιφάνεια για την προσθήκη παθητικών ηλιακών συστημάτων	241
Παρ.1.Β.ιε. Η επιφάνεια του σεισμικού αρμού	242
Παρ.1.Β.ιστ. Η εξωτερική τοιχοποιία τους κατασκευάζεται από λιθοδομή	242
Παρ.2. Αριθμητικός συντελεστής δόμησης	243
Παρ.3. ΣΔ σε οικοπέδα με δύο ή περισσότερα πρόσωπα σε ζώνες με διαφορετικό ΣΔ	243
Νομολογία	245

Άρθρο 8

Κάλυψη του οικοπέδου 247

Το κείμενο του άρθρου	248
Επισημάνσεις και σχόλια	250
• Επιτρεπόμενο ποσοστό κάλυψης και εξαιρέσεις	250
• Στην κάλυψη προσμετρούν	251
• Στην κάλυψη δεν προσμετρούν	262

• Ιδιότητες ακάλυπτου	256
Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο	253
Παρ.1. Επιτρεπόμενο ποσοστό κάλυψης και καλυπτόμενη επιφάνεια	253
Παρ.2. Απαιτούμενες ιδιότητες ακάλυπτου	256
Παρ.3. Κατασκευές που δεν μετρούν στην κάλυψη	259
Παρ.4. Κάλυψη οικοπέδων με περισσότερα από ένα πρόσωπα σε κοινόχρηστους χώρους, όπου ισχύουν διαφορετικά ποσοστά κάλυψης	263
Νομολογία	264
Άρθρο 9	
Τρόπος δόμησης, θέση κτιρίου	265
Το κείμενο του άρθρου	266
Επισημάνσεις, σχόλια	271
Θεματική κατηγοριοποίηση	271
Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο	271
Α. Τοποθέτηση των κτιρίων μέσα στο οικόπεδο (σε οριζόντιο επίπεδο)	271
Παρ.1. Ελεύθερη τοποθέτηση του κτιρίου στο οικόπεδο	271
Παρ.2. Εξαίρεση τοποθέτησης σε εγκεκριμένα ρυμοτομικά διαγράμματα κάλυψης	274
Παρ.3. Περιορισμοί και εξαίρεση από την ελεύθερη τοποθέτηση	276
Παρ.4. Αποστάσεις κτιρίων που κατασκευάζονται στο ίδιο οικόπεδο	284
Παρ.5. Κατασκευές που επιτρέπονται μέσα στην απόσταση Δ	285
Β.1. Ύψη κτιρίων και τοποθέτησή τους καθ' ύψος μέσα στο οικόπεδο	286
Παρ.6. Ιδεατό στερεό	286
Παρ.7. Μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος κτιρίου	287
Β.2. Παρ.8. Κατάργηση παλαιών υψών με εξαίρεση τις προστατευόμενες περιοχές	291
Β2. Παρ.9. Ειδικά ύψη περιοχών που διατηρούνται και εξακολουθούν να ισχύουν	292
• Τα ζητήματα που έχουν ανακύψει για το θέμα των διατηρούμενων υψών	293
• Επισημάνσεις για τη Διατήρηση των υψών στα ειδικά Δ/τα	295
• Επισημάνσεις για την Αφετηρία και τον αριθμό των ορόφων στα ειδικά Δ/τα	296
Γ. Συντελεστής όγκου	302
Παρ.10. Τρόπος υπολογισμού του επιτρεπόμενου συντελεστή όγκου	302
Νομολογία	304

Άρθρο 10.

Πλάτος δρόμου, αφετηρία μέτρησης υψών	309
Το κείμενο του άρθρου	310
Επισημάνσεις, σχόλια	311
• Προσδιορισμός πλάτους οδού	311
• Έλεγχος ιδεατού στερεού	311
• Ευθύνη μηχανικών	311
• Σύνταξη υψομετρικής μελέτης	311
Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο	311
Παρ.1. Ορισμός πλάτους οδού	311
Παρ.2. Πλάτος οδού σε περιπτώσεις διευρύνσεων	312
Παρ.3. Αφετηρία μέτρησης υψών	313
• Υψομετρική μελέτη οδών, βεβαίωση υψομέτρου	314
Νομολογία	318

Άρθρο 11

Λειτουργικά και διακοσμητικά, στοιχεία στις όψεις των κτιρίων	319
Το κείμενο του άρθρου	320
Επισημάνσεις, σχόλια	323
• Θέση ημιυπαίθριων χώρων	323
• Συνιδιοκτησία	323
• Προσθήκη ημιυπαίθριου, εξώστη	323
• Επιφάνειες που μετρούν στο ΣΔ	323
• Διαφοροποίηση ημιυπαίθριου και εξώστη	324
Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο	323
Παρ.1. και 2. Εξώστες και ημιυπαίθριοι χώροι	323
Παρ.3. 4. και 5. Εξώστες	327
Παρ.6. Αρχιτεκτονικές προεξοχές	328
Παρ.7. και 8. Αρχιτεκτονικά στοιχεία στις όψεις των κτιρίων	329
Παρ.9. Μόνιμα προστεγάσματα σε εισόδους	329
Παρ.10. Κινητά προστεγάσματα	330
Παρ.11. Διαχωριστικά στοιχεία	331
Παρ.12. Κλιματιστικά στοιχεία	331
Παρ.13. Λειτουργικά στοιχεία στις όψεις των κτιρίων	331
Νομολογία	332

Άρθρο 12

Παραχώρηση σε κοινή χρήση ακάλυπτων χώρων..... 333

Το κείμενο του άρθρου	334
Επισημάνσεις, σχόλια.....	336
• Ανάπλαση ΟΤ, ενοποίηση των ακάλυπτων χώρων	336
• Αναμόρφωση προβληματικών περιοχών	336
• Κίνητρα	336
Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο	336
Παρ.1. Ενοποίηση ακάλυπτων	336
Παρ.2. Προϋποθέσεις	337
Παρ.3. Ρύθμιση των διαδικασιών	337
Παρ.4. Επίλυση διαφορών	337
Παρ.5. Δυνατότητα υποχρεωτικής ενοποίησης.....	337
Παρ.6. Δίκτυο πεζοδρόμων και αύξηση του συντελεστή δόμησης	338
Νομολογία	340

Άρθρο 13

Ενεργό οικοδομικό τετράγωνο..... 341

Το κείμενο του άρθρου	342
Επισημάνσεις, σχόλια.....	343
• Ανάπλαση ΟΤ, ενοποίηση των ακάλυπτων χώρων	343
• Αναμόρφωση προβληματικών περιοχών	343
• Κίνητρα	343
Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο	343
Παρ.1. Αρμοδιότητα χαρακτηρισμού	344
Παρ.2. Στόχοι	344
Παρ.3. Κίνηση της διαδικασίας	345
Παρ.4. Παρεκκλίσεις από τις γενικές διατάξεις	345

Άρθρο 14

Ειδικές διατάξεις για χαμηλά κτίρια..... 347

Το κείμενο του άρθρου	348
Επισημάνσεις, σχόλια	349
• Χαρακτηριστικά χαμηλού κτιρίου	349

• Επιφάνειες που δεν προσμετρούν στο ΣΔ	349
• Ποσοστό κάλυψης	349
• Τοποθέτηση και ύψος	349
• Περιορισμοί και εξαιρέσεις	349
Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο	349
Παρ.1. Ορισμός χαμηλού κτιρίου	349
Παρ.2. Κίνητρα για εξώστες, ημιϋπαίθριους και κλίμακες	350
Παρ.3. Αύξηση του ποσοστού κάλυψης	351
Παρ.4. Ελεύθερη τοποθέτηση και απόσταση από τα όρια	352
Παρ.5. Κατασκευές πάνω από το μέγιστο ύψος	353
Παρ.6. Περιοχές εφαρμογής	353
Παρ.7. Λοιπές διατάξεις	354
Νομολογία	355
Άρθρο 15	
Παρόδιες στοές.....	357
Το κείμενο του άρθρου	358
Επισημάνσεις, σχόλια.....	360
• Παρόδια και εσωτερική στοά	360
Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο	360
Παρ.1. Υποχρεωτική κατασκευή και λειτουργική σύνδεση της στοάς με το κτίριο	360
Παρ.2. Προδιαγραφές	361
Παρ.3. Ύψος	361
Παρ.4. Δάπεδο	362
Παρ.5. Κατασκευές κάτω από τη στοά	362
Παρ.6. Ειδικοί όροι δόμησης της περιοχής	362
Παρ.7. Απαγόρευση εργασιών πριν τη διάνοιξη της στοάς και εξαιρέσεις	363
Παρ.8. Εξασφάλιση της φύτευσης των ακαλύπτων	364
Κτιριοδομικός κανονισμός Απόφ.3046/304/89	365
• Άρθ.19 Εσωτερικές στοές	365
• Άρθ.20 Πλάτη παρόδιων στοών	367
Νομολογία	368

Άρθρο 16

Κατασκευές πάνω από το κτίριο..... 369

Το κείμενο του άρθρου	370
Επισημάνσεις, σχόλια	372
• Ελεύθερο ύψος βοηθητικών χώρων	372
• Κατασκευές στο δώμα κτιρίων	372
• Ύψος και επικάλυψη στέγης	372
• Κλιμακοστάσιο	372
• Κεραίες κινητής τηλεφωνίας	373
Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο	373
Παρ.1. Κατασκευές πάνω από το μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος της περιοχής	373
Παρ.2. Κατασκευές πάνω από το ύψος του κτιρίου και κάτω από το μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος της περιοχής	380
Παρ.3. Ειδικές διατάξεις κατισχύουν	380
Κτιριοδομικός κανονισμός Απόφ.3046/304/89	380
• Αρθ.18. Απομάκρυνση ομβρίων από εξώστες και δώματα	380
Νομολογία	381

Άρθρο 17

Κατασκευές στους ακάλυπτους χώρους..... 383

Το κείμενο του άρθρου	384
Επισημάνσεις, σχόλια	386
• Επιφάνειες που θεωρούνται υποχρεωτικός ακάλυπτος χώρος	386
• Κατασκευές των ακάλυπτων που δεν μετρούν στο συντελεστή και την κάλυψη	390
Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο	387
Παρ.1. Διαμόρφωση του εδάφους	387
Παρ.2. Κατασκευές που επιτρέπονται στους ακάλυπτους χώρους του οικοπέδου	390
Παρ.3. Διαμόρφωση στη ΡΓ και γεφυρωτή προσπέλαση	396
Παρ.4. Προσαρμογή ακαλύπτων στο έδαφος του ΟΤ	396
Παρ.5. Κατασκευές που επιτρέπονται κάτω από το έδαφος	397
Παρ.6. Κατασκευές που επιτρέπονται κάτω από την επιφάνεια των προκηπίων	398
Παρ.7. Φύτευση των προκηπίων	400
Κτιριοδομικός κανονισμός Απόφ.3046/304/89	400
• Αρθ.14. Κεκλιμένα επίπεδα κυκλοφορίας πεζών	400

• Αρθ.21. Προσπέλαση προς εισόδους – εξόδους κτιρίων	401
• Αρθ.23. Φύτευση οικοπέδων	401
Νομολογία	402
Άρθρο 18	
Περιφράγματα, περιφράξεις	403
Το κείμενο του άρθρου	404
Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο	405
Παρ.1. Περιφράγματα και οριοθέτηση οικοπέδων και γηπέδων	405
Παρ.2. Ύψος περιφραγμάτων και παρεκκλίσεις	408
Παρ.3. Προδιαγραφές	409
Παρ.4. Συμπαγές περίφραγμα	409
Άρθρο 19	
Κατασκευές σε κοινόχρηστους χώρους.....	411
Το κείμενο του άρθρου	412
Επισημάνσεις, σχόλια.....	414
• Ανάπλαση κοινής χρήσης χώρων	414
• Έργα κοινής ωφέλειας	414
Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο	415
Παρ.1. Κατασκευές που επιτρέπονται στους κοινόχρηστους χώρους	415
Παρ.2. Απαγόρευση κατασκευών έξω από τη ΡΓ	420
Παρ.3. Προσωρινές λυόμενες κατασκευές στους ΚΧ	420
Αποφάσεις για την εφαρμογή του άρθ.19	422
• Απόφ.52716/01 ΦΕΚ 1663/Β/13.12.01	
Κατασκευές και εγκαταστάσεις στους κοινόχρηστους χώρους του οικισμού	
για τις οποίες δεν απαιτείται άδεια οικοδομής	422
• Απόφ.76936/3992/87 ΦΕΚ 783/Β/31.12.87	
Κατηγορίες, όργανα και διαδικασία ελέγχου για την ανέγερση προσωρινών	
λυόμενων κατασκευών σε κοινόχρηστους χώρους	424
I. Κατηγορίες προσωρινών λυόμενων κατασκευών	424
II. Όργανα και διαδικασίες ελέγχου	424
Νομολογία	426

Άρθρο 20

Επιγραφές και διαφημίσεις..... 427

Το κείμενο του άρθρου	428
Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο	429
• Ν.2946/01 κωδικοποίηση διατάξεων για επιγραφές και διαφημίσεις	429
• Επιτρεπόμενες θέσεις	429
• Εφαρμογή διατάξεων	430
• Προδιαγραφές	430
Νομολογία	432

Άρθρο 21

Παρεκκλίσεις..... 433

Το κείμενο του άρθρου	434
Επισημάνσεις, σχόλια	436
• Επιτρεπόμενες παρεκκλίσεις	436
• Δικαιολογητικά για την έγκριση παρεκκλίσεων.....	438
Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο	437
Παρ.1. Παρεκκλίσεις σε κτίρια του δημοσίου τομέα – έγκριση παρεκκλίσεων	437
Παρ.2. Παρεκκλίσεις για μεμονωμένα στοιχεία σε ειδικά κτίρια	438
Παρ.3. Διαδικασία έγκρισης	438
Παρ.4. Παρεκκλίσεις για βιομηχανίες	439
Παρ.5. Παρεκκλίσεις για ΑμεΑ	440
Παρ.6. Κατάργηση προγενέστερων διατάξεων	440
Παρ.7. Παρέκκλιση για την αλλαγή χρήσης τουριστικών καταλυμάτων εντός σχεδίου ή εντός οικισμού	441
Νομολογία	442

Άρθρο 22

Οικοδομικές άδειες, αυθαίρετες κατασκευές 443

Το κείμενο του άρθρου	444
Επισημάνσεις, σχόλια	449
Εισαγωγή σε θέματα:	
• Οικοδομικών αδειών	449
• Αυθαίρετων κατασκευών	451

1. Περιπτώσεις που απαιτείται οικοδομική άδεια	453
2.1. Εξαιρέσεις από την υποχρέωση έκδοσης οικοδομικής άδειας	454
2.2. Επίσης δεν απαιτείται άδεια	456
3. Για ειδικές περιπτώσεις αντί οικοδομικής Άδειας, απαιτείται έγκριση:	
α) εργασίες μικρής κλίμακας	457
β) ηλιακοί σταθμοί, ανεμογεννήτριες, φωτοβολταϊκά συστήματα	458
γ) σταθμοί μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης	458
δ) κτηνοτροφικά στέγαστρα	459
ε) χρήση εκρηκτικών	459
στ) άδειες στη ζώνη λιμένα	459
ζ) κεραιές κινητής τηλεφωνίας, ραδιοεπικοινωνίες, πάρκα κεραιών	459
4. Αρμόδια όργανα για χορήγηση οικοδομικής άδειας	461
5. Αναθεωρήσεις οικοδομικών αδειών	463
6. Οικοδομική άδεια για ειδικές περιπτώσεις:	
α. προσθήκη κατ' επέκταση και καθ' ύψος	463
β. σε περίπτωση συνιδιοκτησίας	464
γ.1 νομιμοποίηση	465
γ.2 αυθαίρετα προ του 83	467
δ. Άδεια πριν την Πράξη Εφαρμογής, βεβαίωση οικοδομησιμότητας	468
ε. Εργασίες για λόγους χρήσεως και υγιεινής	468
στ. Επιγραφές και Διαφημίσεις	468
7. Περιπτώσεις που δεν επιτρέπεται η χορήγηση οικοδομικής άδειας	469
8. Εργασίες σε χώρους που υπάρχει η επιβάλλεται απαλλοτρίωση	469
9. Ανάκληση ή ακύρωση οικοδομικών αδειών	469
10. Διακοπή και επανέναρξη οικοδομικών εργασιών	470
11. Απαιτούμενα Δικαιολογητικά και εγκρίσεις για έκδοση οικοδομικών αδειών	471
• Κωδικοποίηση δικαιολογητικών	471
• Επιπλέον δικαιολογητικά ανάλογα με την περιοχή ή την ειδική περίπτωση	
α) σε εκτός σχεδίου	474
β) σε οικισμούς προ του 23	475
γ) οικογενειακής στέγης	475
δ) θεομηνιόπληκτων, πληγέντων από βίαιο συμβάν	476
ε) περιτοιχίσεις, περιφράξεις, εκσκαφές, αντικατάσταση στέγης, κοπή δένδρων, κατεδαφίσεις	476
• Εγκρίσεις άλλων υπηρεσιών που απαιτούνται ανάλογα με τη χρήση του κτιρίου	477
12. Πρόστιμα Αυθαιρέτων	479

13. Απαιτούμενα δικαιολογητικά για ηλεκτροδότηση, υδροδότηση	481
– προσωρινή ηλεκτροδότηση αυθαιρέτων	482
– ηλεκτροδότηση κεραιών	485
14. Απαγόρευση εκτέλεσης εργασιών σε αυθαίρετα	485
Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο	487
Παρ.1. Υποχρέωση έκδοσης οικοδομικής άδειας και εξαιρέσεις	487
Παρ.2. Εξουσιοδοτήσεις για οικοδομικές άδειες ειδικών έργων	496
Παρ.3. Καθορισμός αυθαιρέτων κατασκευών και δυνατότητα νομιμοποίησης	497
Παρ.4. Αυθαίρετη αλλαγή χρήσης	507
Παρ.5. Υποχρέωση Αποπεράτωσης όψεων	509
Παρ.6. Διαδικασίες για την Αποπεράτωση των όψεων	509
Παρ.7. Επέμβαση του Δημοσίου ή των ΟΤΑ για την Αποπεράτωση των όψεων	510
Παρ.8. Εξουσιοδότηση για να καθορισθούν και εξειδικευθούν οι αρμοδιότητες, οι υποχρεώσεις, οι ευθύνες, κ.λ.π, όσων συμμετέχουν στην κατασκευή των ιδιωτικών έργων.....	510
Νομολογία	511
Άρθρο 23	
Προσθήκες	517
Το κείμενο του άρθρου	518
Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο	521
Παρ.1. Κτίριο ή τμήμα κτιρίου που θεωρείται νομίμως υφιστάμενο	521
Παρ.2. Προσθήκη καθ' ύψος και εργασίες ενίσχυσης υφισταμένων κτιρίων	522
Παρ.3. Όροι, προϋποθέσεις και εξαιρέσεις για τις προσθήκες	531
Παρ.4. Προσθήκη κατ' επέκταση	532
Παρ.5. Όριο συνολικής εκμετάλλευσης και εξαιρέσεις	533
Νομολογία	538
Άρθρο 24	
Τακτοποίηση οικοπέδου	539
Το κείμενο του άρθρου	540
Επισημάνσεις, σχόλια	543
• Προϋποθέσεις	543
• Ελάχιστες απαιτήσεις	544

Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο	544
Παρ.1. και παρ.11. Προϋποθέσεις τακτοποίησης (εγγραφή ελάχιστης επιφάνειας 50,00 τ.μ. και πλευράς 5,00 μ.)	544
Παρ.2. Προϋπόθεση τακτοποίησης ομόρων	545
Παρ.3. Οικόπεδα με περισσότερα του ενός πρόσωπα	547
Παρ.4. Πρόσωπο οικοπέδου με απότμηση	547
Παρ.5. Τακτοποίηση για την απόκτηση αρτίου προσώπου	548
Παρ.6., παρ.7. παρ.8. και παρ.9. Αναγκαστική προσκύρωση	552
Παρ.10. Υποχρεώσεις Δημοσίου και ΟΤΑ	552
Παρ.12. Εγγραφή ορθογωνίου σχήματος	552
Νομολογία	553
Άρθρο 25	
Δουλείες σε ακίνητα	555
Το κείμενο του άρθρου	556
Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν για το άρθ.25	557
• Γενικά για τις δουλείες	557
• Δουλεία γραμμών μεταφοράς ΔΕΗ	557
• Τήρηση κτηματογραφικών στοιχείων	558
• Έννοια δουλείας, μεσοτοιχίες	558
• Ανοίγματα σε κοινό όριο	559
• Μοναδική δίοδος	559
• Περιορισμός της κοινής χρήσης	560
Νομολογία	561
Άρθρο 26	
Δομική κατασκευή και τα τμήματά της	563
Το κείμενο του άρθρου	564
Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο	566
Παρ.1. και Παρ.2. Εξουσιοδοτήσεις για έκδοση ΥΑ Κτιριοδομικού περιεχομένου	566
Παρ.2.Α. Διαδικαστικές όπως μελέτες και έκδοση πάσης φύσεως αδειών, αρμοδιότητες ευθύνες για το έργο	566
Παρ.2.Β. Λειτουργικές και κτιριοδομικές	566

Παρ.2. Γ. Κατασκευαστικές και ποιοτικές	569
Παρ.3. Περιορισμοί και απαγορεύσεις ως προς τη χρήση δομικών υλικών	571
Παρ.4. Προϋποθέσεις κατασκευής των εγκ/σεων διανομής υγραερίου στα κτίρια	572
Παρ.5. Μεταβατική διάταξη	572
Άρθρο 27	
Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή του νόμου	573
Το κείμενο του άρθρου	574
Επισημάνσεις, σχόλια	575
Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο	576
Παρ.1. Εφαρμογή των διατάξεων του ΓΟΚ	576
Παρ.2. Ερμηνεία των πολεοδομικών διατάξεων	576
Παρ.3. Έλεγχος των Αστυνομικών αρχών	577
Νομολογία	578
Άρθρο 28	
Έκταση εφαρμογής του πολεοδομικού κανονισμού	579
Το κείμενο του άρθρου	580
Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο	581
Παρ.1. Δ/ξεις του ΓΟΚ που ισχύουν εντός σχεδίου	581
Παρ.2. Δ/ξεις του ΓΟΚ που ισχύουν εκτός σχεδίου	581
Παρ.3. Δ/ξεις του ΓΟΚ που ισχύουν σε οικισμούς	581
Παρ.4. Διατήρηση ειδικών δ/ξεων	581
Άρθρο 29	
Ειδικές περιπτώσεις	583
Το κείμενο του άρθρου	584
Επισημάνσεις, σχόλια	586
Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο	589
Παρ.1. Δόμηση οικοπέδων που βρίσκονται στα ακραία σημεία	589
Παρ.2. Δόμηση σε ανοικτά ΟΤ	592
Παρ.3. Δόμηση γηπέδων με πρόσωπο στο όριο του σχεδίου	594
Παρ.4. Αρτιότητα προσφυγικών οικοπέδων	594
Παρ.5. Κατασκευή εναέριας γέφυρας για σύνδεση ειδικών κτιρίων	595

Παρ.6. Έγκριση ΕΠΑΕ για ανέγερση Ιερών Ναών κ.λπ.	595
Παρ.7, 8 και 9. Μετατόπιση της οριακής οδού	595
Παρ.10. Κατασκευές Γεωργοκτηνοτροφικών εγκαταστάσεων μικρής κλίμακας	596
Παρ.11. Εξουσιοδότηση για τροποποίηση των δ/ξεων δόμησης και διαμόρφωσης των χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων	596
Νομολογία	597
Άρθρο 30	
Μεταβατικές διατάξεις.....	599
Άρθρο 31	
Καταργούμενες – διατηρούμενες και τροποποιούμενες διατάξεις	601
Το κείμενο του άρθρου	602
Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο	604
Παρ.1, 2 και 3. Κατάργηση και διατήρηση διατάξεων	604
Παρ.4. Προσθήκη στο Ν.1512/85	604
• Αυθαίρετα κτίσματα Γεωργοκτηνοτροφικών μονάδων	604
Παρ.5. Κατάργηση άρθ.12 Ν.651/77 πλην της παρ.4γ	605
• Οικοδομικές άδειες, μεταβολή όρων δόμησης, επιβολή αναστολής	605
Άρθρο 32	
Αναμόρφωση – κωδικοποίηση πολεοδομικής νομοθεσίας.....	607
Το κείμενο του άρθρου	608
Επισημάνσεις	608
• Άρθρο 26 Ν.2508/97 Κωδικοποίηση πολεοδομικής νομοθεσίας	609
Άρθρο 33	
Διατάξεις για ΜΕΤΡΟ, ΗΣΑΠ και ΕΥΔΕΜ.....	611
Άρθρο 34	
Τροποποιήσεις του Ν.1337/83.....	613
Το κείμενο του άρθρου	614
• Καθορισμός Ζωνών Ειδικής Ενίσχυσης (ΖΕΕ)	614
• Ειδική εισφορά αυθαιρέτου	614
• Έγκριση επέκταση, τροποποίηση σχεδίων πόλεων	614

Άρθρο 35

Έναρξη ισχύος	615
Το κείμενο του άρθρου	616

N.2831/00 ΦΕΚ140/A/13.6.00

Τροποποίηση των διατάξεων του ΓΟΚ/85 και άλλες διατάξεις

Άρθρο 26 N.2831/00

Εφαρμογή προϊσχυουσών διατάξεων	617
--	------------

Το κείμενο του άρθρου	618
-----------------------------	-----

Επισημάνσεις, σχόλια	620
----------------------------	-----

- Έκδοση και αναθεώρηση οικοδομικών αδειών
- Προϋποθέσεις για την εφαρμογή προγενέστερων όρων δόμησης
- Μεταβολή των επιτρεπόμενων χρήσεων γης
- Αναστολή οικοδομικών εργασιών

Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο	626
---	-----

Παρ.1. Μεταβατικές διατάξεις	626
------------------------------------	-----

Παρ.2. Αναθεώρηση οικοδομικών αδειών που εκδόθηκαν με Μεταβατικές δ/ξεις	629
--	-----

Παρ.3. Μεταβατικές δ/ξεις, σε περίπτωση αναστολών που προηγήθηκαν	630
---	-----

Παρ.4. Επιβολή αναστολής οικοδομικών εργασιών	630
---	-----

Παρ.5. Ρύθμιση για την κάλυψη συνιδιοκτητων οικοπέδων	631
---	-----

Παρ.6. Μεταβατικές διατάξεις σε περίπτωση αλλαγής των επιτρεπόμενων χρήσεων γης	631
--	-----

Παρ.7. Ισχύς Μεταβατικών δ/ξεων σε Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου (ZOE)	634
---	-----

Νομολογία	635
-----------------	-----

Άρθρο 27 N.2831/00

Άλλες πολεοδομικές διατάξεις	637
---	------------

Το κείμενο του άρθρου	638
-----------------------------	-----

Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο	642
---	-----

Παρ.1. Εξαίρεση από κατεδάφιση αυθαίρετα κτίσματα ή κτιριακές εγκαταστάσεις γεωργοκτηνοτροφικών ή πτηνοτροφικών μονάδων	642
--	-----

Παρ.2. Καθεστώς κάθετης συνιδιοκτησίας και σε γήπεδα εκτός σχεδίου	643
--	-----

Παρ.3. Προσθήκη ορόφου καθ' ύψος στα κτίρια της ΕΡΤ ΑΕ	643
--	-----

Παρ.4 και 5. Αποκατάσταση παράνομων προσχώσεων και αλλοιώσεων του αιγιαλού και της παραλίας.....	643
Παρ.6. Εισφορά σε γη για την περιοχή του «Ελαιώνα»	644
Παρ.7. Εισφορά σε γη των ακινήτων που δημιουργήθηκαν μετά την 10.3.82 λόγω κτήσεως από επαγωγή κληρονομιάς	644
Παρ.8. Ποσοστό προσαύξησης αυθαίρετου κτίσματος	644
Παρ.9. Καταβολή των προστίμων ανέγερσης και διατήρησης ρύθμιση σε μηνιαίες δόσεις	644
Παρ.10, 11, 12 και 13. Ρυθμίσεις πολεοδομικού σχεδιασμού και εισφορών	645
Παρ.14. Υπόγειοι χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων για την εξυπηρέτηση των αναγκών λειτουργίας των Σταθμών του ΜΕΤΡΟ	646
Παρ.15. Εμπορικές Αποθήκες παρέκκλιση του συντελεστή όγκου	646
Παρ.16. Παρεκκλίσεις για κτίρια του δημόσιου τομέα και για κτίρια της τοπικής αυτοδιοίκησης	646

Άρθρο 28 Ν.2831/00

Ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία 647

Το κείμενο του άρθρου	648
Επισημάνσεις, σχόλια.....	651
Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο	651
Παρ.1. Οριζόντια και κατακόρυφη προσπέλαση Δημοσίων ή ιδιωτικών κτιρίων	651
Παρ.2. Προσπέλαση προς τις εισόδους κτιρίων	652
Παρ.3. Διαμόρφωση ακάλυπτων χώρων	652
Παρ.4. Κατασκευή χώρων υγιεινής στα κτίρια και τους Κοινόχρηστους Χώρους	652
Παρ.5. Κατασκευές για ΑμεΑ σε Υφιστάμενα κτίρια του Δημοσίου κ.λπ.....	653
Παρ.6. Εξαιρέσεις από τις ρυθμίσεις για τα ΑμεΑ	653
Παρ.7. Παρεκκλίσεις από τις διατάξεις του ΓΟΚ.....	654
Παρ.8. Προδιαγραφές για τη διαμόρφωση των κοινόχρηστων χώρων	654
Παρ.9. Σύσταση Επιτροπής Προσβασιμότητας	654
• Απόφ.52487/16.11.01 Ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ΑμεΑ σε υφιστάμενα κτίρια	655
• Απόφ.52488/16.11.01 Ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ΑμεΑ σε κοινόχρηστους χώρους των οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών	659
• Εγκ.26/04 Εγκ.8298/26/04 Οδηγός τυφλών, Πεζοδρόμια	662

Άρθρο 29 Ν.2831/00

Άσκηση αρμοδιοτήτων πολεοδομικού σχεδιασμού 663

Το κείμενο του άρθρου 664

Κωδικοποίηση εγκυκλίων και οδηγιών που ισχύουν κατά παράγραφο 667

Παρ.1. Απόφαση του οικείου νομάρχη 667

Παρ.2. Απόφαση Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας 668

Παρ.3. Απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ 668

Παρ.4. Απαγόρευση μείωσης της συνολικής επιφάνειας κοινοχρήστων χώρων 669

Παρ.5. Καταργούμενες δ/ξεις 669

Παρ.6. Μεταβατική δ/ξη 669

Νομολογία 670

Σχήματα 673

Άρθρο 2 673

Άρθρο 7 683

Άρθρο 8 691

Άρθρο 9 697

Άρθρο 10 721

Άρθρο 11 725

Άρθρο 14 731

Άρθρο 15 735

Άρθρο 16 737

Άρθρο 17 739

Άρθρο 18 743

Άρθρο 23 747

Άρθρο 24 751

Άρθρο 29 757

Ευρετήρια 761

Πίνακας περιεχομένων αλφαβητικού ευρετηρίου 761

Αλφαβητικό ευρετήριο 769

Αριθμητικό ευρετήριο 859

Πίνακας περιεχομένων παραρτήματος CD (στο τέλος του βιβλίου)

ΥΠΟΜΝΗΜΑ	
Λευκή σελίδα	κείμενο άρθρου και σχήματα
Έγχρωμη σελίδα	σχόλια, ερμηνείες και νομολογία του άρθρου
<i>Πλάγια γραφή</i>	σχόλια συγγραφέως
↔	παραπομπή σε σχόλιο
⇒	παραπομπή σε σχήμα